

Na temelju članka 47. stavaka 2. i 4. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Narodne novine" broj 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20 i 143/21) i članka 22.a Zakona o sustavu civilne zaštite („Narodne novine“ broj 82/15, 118/18, 31/20 i 20/21) Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske, 7. travnja 2022., donosi

ODLUKU
o nužnoj epidemiološkoj mjeri
korištenja medicinskih maski ili maski za lice

I.

Ovom Odlukom se, radi zaštite pučanstva Republike Hrvatske od bolesti COVID 19, uvodi nužna epidemiološka mjera obveznog korištenja medicinskih maski ili maski za lice i daju preporuke u kojim slučajevima je epidemiološki poželjno koristiti medicinske maske ili maske za lice.

II.

Medicinske maske ili maske za lice obvezni su koristiti na ispravan način, tako da cijelo vrijeme dok se nosi maska prekriva usta i nos:

- zaposlenici u zdravstvenom sustavu, odnosno u zdravstvenim ustanovama, trgovačkim društvima koja obavljaju zdravstvenu djelatnost i kod privatnih zdravstvenih radnika
- pacijenti i sve osobe koje, iz bilo kojih razloga, dolaze u prostore zdravstvenih ustanova i trgovačkih društava koja obavljaju zdravstvenu djelatnost te prostore privatnih zdravstvenih radnika
- zaposlenici ustanova socijalne skrbi koje pružaju uslugu smještaja za starije osobe i osobe s invaliditetom i posjetitelji korisnicima.

III.

Daje se preporuka da medicinske maske ili maske za lice na ispravan način koriste i:

- vozači, ostali zaposlenici u prijevoznim sredstvima javnog prometa i putnici u javnom prometu
- zaposlenici u trgovačkoj djelatnosti i kupci za vrijeme boravka u prodavaonicama
- zaposlenici u ugostiteljskoj djelatnosti koji dolaze u kontakt s gostima ili sudjeluju u posluživanju i pripremi jela, pića i napitaka
- gosti u ugostiteljskim objektima u zatvorenim prostorima, osim dok sjede na svojim mjestima i konzumiraju hranu, piće ili napitke
- zaposlenici trgovačkih društava, ustanova i institucija koji rade sa strankama i stranke koje dolaze u ta trgovačka društva, ustanove i institucije
- zaposlenici u uslužnim djelatnostima u kojima se dolazi u bliski kontakt s klijentima
- zaposlenici u uredima u kojima se ne može osigurati međusobna fizička distanca od najmanje 2 metra
- vjernici prilikom vjerskih obreda i okupljanja u zatvorenom prostoru

- gledatelji na sportskim natjecanjima koja se održavaju u zatvorenim prostorima
- posjetitelji svih društvenih i javnih okupljanja u zatvorenom prostoru
- zaposlenici i korisnici prihvatnih centara i kolektivnog smještaja (u zatvorenom prostoru) organiziranog za raseljene osobe iz Ukrajine.

IV.

Maske za lice ili medicinske maske ne moraju se koristiti u slučajevima preporučenih izuzeća koja na svojim mrežnim stranicama objavljuje Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

V.

Nužna epidemiološka mjera i preporuka iz ove Odluke određuje se u trajanju do 30. travnja 2022.

VI.

U slučaju bitno izmijenjenih okolnosti ova Odluka može se mijenjati i dopunjavati i prije isteka roka do kojeg je određena nužna epidemiološka mjera.

VII.

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o nužnoj epidemiološkoj mjeri obveznog korištenja maski za lice ili medicinskih maski („Narodne novine“ broj 75/21, 86/21, 90/21, 95/21, 100/21, 106/21, 112/21, 117/21, 121/21, 129/21, 138/21, 145/21, 13/22, 24/22 i 40/22).

VIII.

Ova Odluka zajedno s obrazloženjem objavit će se na mrežnoj stranici Ravnateljstva civilne zaštite na kojoj se objavljuju odluke Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske za sprečavanje širenja zaraze koronavirusom, na adresi: <https://civilna-zastita.gov.hr/odluke-stozera-civilne-zastite-rh-za-sprecavanje-sirenja-zaraze-koronavirusom/2304>

IX.

Ova Odluka objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 9. travnja 2022.

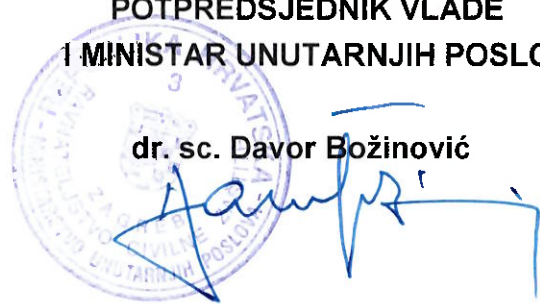
KLASA: 810-06/20-01/7

URBROJ: 511-01-300-22-507

Zagreb, 7. travnja 2022.

NAČELNIK STOŽERA
POTPREDSJEDNIK VLADE
I MINISTAR UNUTARNJIH POSLOVA

dr. sc. Davor Božinović

Dostaviti:

1. Operativnom centru Civilne zaštite, na daljnju dostavu
2. Pismohrani

OBRAZLOŽENJE

U skladu s točkom 13. rješenja Ustavnog suda broj: U-I-5781/2021 i dr. od 21. prosinca 2021. (www.usud.hr), Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske u suradnji s Ministarstvom zdravstva i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo daje obrazloženje Odluke o nužnoj epidemiološkoj mjeri korištenja maski medicinskih maski ili maski za lice (Narodne novine, br. 44/22.)

1. Odluku o nužnoj epidemiološkoj mjeri obveznog korištenja maski za lice ili medicinskih maski (u daljnjem tekstu: Odluka) donio je Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Stožer civilne zaštite) 2. srpnja 2021. na temelju članka 47. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti («Narodne novine» broj 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20 i 134/20), a u vezi s člankom 18. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti («Narodne novine» broj 47/20) i u vezi s člankom 5. Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti («Narodne novine» broj 134/20) i članka 22.a Zakona o sustavu civilne zaštite («Narodne novine» broj 82/15, 118/18, 31/20 i 20/21). Objavljena je u „Narodnim novinama“, br. 75/21 od 2. srpnja 2021., a stupila je na snagu 3. srpnja 2021.

Nužna epidemiološka mjera obveznog korištenja maski za lice ili medicinskih maski je uvedena shodno činjenici da je glavni put prijenosa SARS-CoV-2 kapljični, to jest izravni, a samo dijelom neizravni (putem kontaminiranih ruku i površina) te da je za smanjenje prijenosa infekcije u zajednici prioritetno provođenje epidemioloških (nefarmaceutskih) mjera. To se na prvom mjestu odnosi na nošenje maske koja prekriva usta i nos, a što ima dvojaku ulogu. Prvenstveno, u kontroli izvora infekcije jer inficirana i zarazna osoba pravilnim nošenjem maske u znatnoj mjeri smanjuje izbacivanje infektivnih čestica u okolinu putem disanja, govora, pjevanja, kašljanja i kihanja. Dodatno, nezaražena osoba pravilnim nošenjem maske veći dio respiratornih kapljica koje drugi ljudi izbacuju disanjem, govorom, pjevanjem, kašljanjem i kihanjem, a koje bi soba udahnula, zadržava na maski i time smanjuje infektivnu doku koju udahne. Rezultati brojnih međunarodnih istraživanja ukazuju na koristi primjene maski kao nefarmaceutske intervencije u smislu redukcije rizika prijenosa virusa, kao što je i više studija potvrdilo korist univerzalnog nošenja maski u zajednici. Uvažavajući činjenicu da pojedine osobe uslijed zdravstveno stanja i značajki razvojne dobi ne mogu nositi masku što je i navedeno u dokumentu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: HZJZ), „Tko ne treba nositi masku? Izuzeće od obveze nošenja maske“, pojedine kategorije osoba su izuzete obaveze nošenja maske.¹ Važno je naglasiti da se osobna korist, koju nošenje maske pruža, povećava što više ljudi nosi masku. Razina do koje maska sprječava udisanje kapljica koje mogu biti infektivne, dakako, ovisi o vrsti maske i o tome koristi li se pravilno, ali svaka je maska koja se ispravno nosi, dokazano, bolja nego nenošenje ili nepravilno nošenje maske. Primjena nošenja zaštitnih maski pridonosi jačanju solidarnost te svijesti o značaju ove protuepidemijske mjere, ali i smanjuje mogućnost od širenja drugih virusnih

¹ <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Tko-ne-treba-nositi-masku-izuze%C4%87e-od-obveze-no%C5%A1enja-maske.pdf>

i bakterijskih infekcija dišnog sustava čime se smanjuju izostanci s posla, rasterećuje sustav dijagnostike i liječenja te se čuvaju zdravstveni kapaciteti.

2. Stožer civilne zaštite u suradnji s Ministarstvom zdravstva i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo utvrdio je, razmatrajući aktualnu epidemiološku situaciju i stanje u zdravstvenom sustavu da je još uvijek potreban oprez, ali je temeljem provedene evaluacije situacije s epidemijom COVID-19 i do sada implementiranim epidemiološkim mjerama zaključeno da je situacija povoljna, naročito vezano uz mal broj hospitaliziranih, oboljelih na respiratoru i broj preminulih u odnosu na prethodne valove i u odnosu na peti val uzrokovan omikron sojem virusa SARS-CoV-2 početkom 2022.godine. Na razini Europske unije i zemalja koje su izvan EU ali su imale kvalitetan strateški pristup u borbi s epidemijom, poput Izraela i Ujedinjenog Kraljevstva dolazi do značajnog popuštanja epidemioloških mjera pa i u odnosu na nošenje maski. Tu je važno istaknuti da je većina navedenih zemalja ukinula obvezu nošenja maski u svim otvorenim prostorima uz poneke izuzetke gdje se preporučuje nošenje maski u okolnostima kada se ne može održavati fizički razmak od 2 metra među osobama, zatim su ukinute obveze nošenja maski na radnim mjestima, u svim zatvorenim prostorima uz poneke izuzetke gdje se u pojedinim zemljama obvezuje građane na nošenje maski u nekim zanimanjima (policija, granična policija, služba spašavanja, zdravstvo, socijalna skrb, uslužne djelatnosti i javni prijevoz te zrakoplovi i zračne luke za vrijeme sigurnosne kontrole, skupni smještaj za tražitelje azila zbog krize u Ukrajini). Nekoliko zemalja EU (Belgija, Skandinavske zemlje, Njemačka) je ukinulo obvezu nošenja maski. Nošenje maski je jedna od bitnih epidemioloških mjera kojom se značajno smanjuje prijenos virusa u populaciji i kao takva dugo se zadržala u primjeni u svim zemljama svijeta. Međutim, danas, kada se nakon pojave Omikron varijante SARS-CoV-2 virusa u Hrvatskoj broji 387.582 evidentirane zaraze virusom SARS-CoV-2 u razdoblju 1.1.2022. do 4. 4. 2022. potvrđene PCR testom i u istom periodu 178.473 evidentiranih zaraza virusom SARS-CoV-2 potvrđenih brzim antigenskim testom što ukazuje na visok broj osoba koje su preboljele COVID-19 uzrokovan najnovijom, dominirajućom varijantom virusa, uz procijepljenost stanovništva koja prema zadnjem popisu stanovništva iz 2021. dana 4. 4. 2022. iznosi 68,6% kod odrasle populacije, odnosno 58,6% ukupne populacije, te uz kontinuirani pad broja novozaraženih u promatranim sedmodnevnim razdobljima od oko 16% i 14-dnevnu kumulativnu stopu novozaraženih koja na dan 4. 4. 2022. iznosi 453,12/100.000 stanovnika evaluirana je primjena ove epidemiološke mjere i zaključeno je da je epidemiološka situacija i velika prokuženost stanovništva preboljenjem i cijepljenjem povoljna za prilagodbu primjene ove epidemiološke mjere. Dodatni element u korist ovakve odluke je dolazak toplijeg vremena uz što se veže češći boravak na otvorenom kao i otvaranje prozora i daleko češće provjetravanje nego u zimskom periodu. Prilagodba je takva da ostavlja obvezu korištena medicinskih maski ili maski za lice u okolnostima koje su i dalje procijenjene okolnostima visokog rizika, a preporuka korištenja medicinskih maski ili maski za lice je u okolnostima koje su trenutno procijenjene kao okolnosti nižeg rizika. Ipak, epidemiološka situacija u kontinuiranom je praćenju, epidemiološki parametri i rizici za širenje epidemije kontinuirano se evaluiraju pa je i ova

prilagodba korištenja maski kao epidemiološke mjere podložna izmjenama u budućnosti pri eventualnom pogoršanju situacije.

3. U skladu s navedenim u točki 2. ovog Obrazloženja Stožer civilne zaštite je donio Odluku o nužnoj epidemiološkoj mjeri korištenja medicinskih maski ili maski za lice (u daljnjem tekstu: ova Odluka).

4. Točkom I. ove Odluke uvedena je nužna epidemiološka mjera obveznog korištenja medicinskih maski ili maski za lice i preporuka u kojim slučajevima je epidemiološki poželjno koristiti medicinske maske ili maske za lice.

5. U točki II. utvrđene su kategorije osoba za koje je i dalje obvezno korištenje medicinskih maski ili maski za lice, dok su u točki III. navedene kategorije osoba kojima se daje preporuka da i dalje koriste medicinske maski ili maske za lice.

6. Točkom IV. propisano je da se maske za lice ili medicinske maske ne moraju koristiti u slučajevima preporučenih izuzeća koja na svojim mrežnim stranicama objavljuje Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

7. Točkom V. određeno je da se nužna epidemiološka mjera i preporuka korištenja medicinskih maski ili maski za lice određuje u trajanju do 30. travnja 2022, a točkom VI. određeno je da se u slučaju bitno izmijenjenih okolnosti ova Odluka može se mijenjati i dopunjavati i prije isteka roka do kojeg je određena nužna epidemiološka mjera.

8. Točkom VII. određeno je da danom stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o nužnoj epidemiološkoj mjeri obveznog korištenja maski za lice ili medicinskih maski („Narodne novine“ broj 75/21, 86/21, 90/21, 95/21, 100/21, 106/21, 112/21, 117/21, 121/21, 129/21, 138/21, 145/21, 13/22, 24/22 i 40/22).

9. Ustavni sud Republike Hrvatske naveo je u rješenju broj: U-I-5781/2021 i dr. od 21. prosinca 2021. (www.usud.hr) da „od donositelja mjera očekuje da mjere koje donosi (naređuje) ubuduće sadržavaju obrazloženje na temelju kojeg će adresati tih mjera, kao i javnost, biti upoznati s razlozima zbog kojih je pojedina mjera donesena ...“. Sukladno tome, u točki VIII. ove Odluke određeno je da se ona zajedno s obrazloženjem objavljuje na mrežnoj stranici Ravnateljstva civilne zaštite na kojoj se objavljuju sve odluke Stožera civilne zaštite.

10. U točki IX. ove Odluke određeno je da se objavljuje u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 9. travnja 2022. Ova se Odluka u „Narodnim novinama“ objavljuje bez obrazloženja jer se odluke koje Stožer civilne zaštite donosi u provedbi članka 47. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti smatraju „drugim propisima“ u smislu članka 125. alineje 2. Ustava Republike Hrvatske, što je utvrdio Ustavni sud u točki 33.1. rješenja broj: U-I-1372/2020 i dr. od 14. rujna 2020. („Narodne novine“, br. 105/20.), u točki 8. rješenja broj: U-II-5417/2021 od 21. prosinca 2021. (www.usud.hr), i dr.